

Orthopedagogische diagnostiek, handelingsplanning en methoden (H001754)

Cursusomvang *(nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)*

Studiepunten 5.0 **Studietijd 150 u**

Aanbodsessies en werkvormen in academiejaar 2024-2025

B (semester 1)	Nederlands	Gent	hoorcollege werkcollege groepswerk
----------------	------------	------	--

Lesgevers in academiejaar 2024-2025

Rowaert, Sara	PP10	Verantwoordelijk lesgever
Morisse, Filip	PP10	Medelesgever

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2024-2025

	stptn	aanbodsessie
Educatieve Master of Science in de gedragswetenschappen (afstudeerrichting pedagogische wetenschappen)	5	B
Master of Science in de pedagogische wetenschappen (afstudeerrichting klinische orthopedagogiek en Disability Studies)	5	B
Master of Science in het sociaal werk	5	B

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

Diagnostiek, assessment, handelingsplanning, diagnostische cyclus, methodisch en planmatig handelen, sterktegerichte benadering, multidisciplinair werken, testonderzoek, case management, outreaching, context- en gezinsgericht handelen

Situering

Binnen de opleiding Master in de Pedagogische Wetenschappen beoogt dit opleidingsonderdeel om de studenten vertrouwd te maken met de basisbeginselen van beeldvorming en diagnostiek en in te leiden in diagnostische besluitvorming en handelingsgericht werken. We gaan verder in op handelingsplanning en diverse orthopedagogische methoden zoals deze toegepast worden binnen de jeugdzorg, zorg voor personen met een beperking, drughulpverlening en geestelijke gezondheidszorg.

Inhoud

Dit opleidingsonderdeel bestaat uit:

1) Theoretische lessen

Diagnostiek en handelingsplanning

- verschillende vormen van diagnostiek en assessment, in relatie tot orthopedagogische en ruimere theorieën (praktijktheorieën, n=1 theorie);
- de diagnostische cyclus en andere procesmodellen;
- handelingsgerichte diagnostiek (HGD) en handelingsgericht werken (HGW);
- strengths-based assessment;
- kwaliteitsvolle diagnostiek en testonderzoek (oa. meten van intelligentie, gedrags- en emotionele problemen, met bijzondere aandacht voor specifieke groepen, bv. kinderen en jongeren met een migratieachtergrond, een verstandelijke beperking);
- diagnostiek in het kader van de (Integrale) jeugdzorg, zorg en ondersteuning voor personen met een beperking, het (buitengewoon) onderwijs, drughulpverlening en de (forensische) geestelijke gezondheidszorg
- modellen en niveaus van handelingsplanning;
- systematisch, planmatig en methodisch handelen;
- multidisciplinair en gezins- en contextgericht werken;

- vraaggerichte ondersteuning en het ontwikkelen van ondersteunings- en persoonlijke toekomstplannen

Orthopedagogische methoden

- gentle teaching;
- ontwikkelingsdynamisch model van Dosen met inbegrip van SEO;
- opvoedingsondersteuning;
- gebruik van de Personal Outcome Scale (POS) en de Support Intensity Scale (SIS) voor het bevorderen van de Kwaliteit van Leven (QoL);

Orthopedagogische praktijken

- beperkingen en risico's van diagnostiek (oa. labeling, stigma);
- oplossingsgerichte en strengths-based strategieën;
- outreachend werken;

2) Opdracht

Aan de hand van een casus doorlopen studenten tijdens de oefeningen de verschillende fasen van het diagnostisch proces, leren ze een aantal veel gebruikte testen en meetschalen kennen en leren ze een handelingsplan/ondersteuningsplan opstellen. Bijzondere aandacht gaat hierbij uit naar een originele, kritische en sterktegerichte benadering van deze complexe casus die als een vastgelopen situatie kan beschouwd worden.

Begincompetenties

Dit opleidingsonderdeel bouwt verder op bepaalde eindcompetenties van:

- Klinische orthopedagogiek;
- Theoretische orthopedagogiek;
- Ontwikkelings- en gedragsstoornissen: psychologische diagnostiek.

Eindcompetenties

- 1 Reflexieve kennis construeren met betrekking tot begeleiding en ondersteuning in opvoeding, onderwijs en opleiding, en andere pedagogische contexten.
- 2 Methodisch handelen met het oog op de verbetering van pedagogische processen.
- 3 Een (ortho)pedagogisch handelingsplan uitwerken, uitvoeren en verantwoorden voor een vastgelopen situatie of een doelgroep met problemen in een (ortho)pedagogische context.
- 4 Een (ortho)pedagogisch handelingsplan ontwerpen en dit via een evaluatieproces relateren aan de kwaliteitsdiscussie binnen de (ortho)pedagogische sector (met inbegrip van zowel een beleids-, expert-, als een insidersperspectief).
- 5 In een team rond (ortho)pedagogische theorievorming, praktijk en beleid werken.
- 6 Een eigen expertise ontwikkelen en die in het kader van teamwork confronteren en integreren met de perspectieven en competenties van 'anderen' (zowel 'cliënten' als 'collega's').
- 7 Ethisch pedagogisch handelen en het ontwikkelen van een ethische professionele houding in zowel onderzoek als praktijk.
- 8 Aandacht hebben voor gezins- en contextgericht werken.
- 9 Zelfstandig en in groep kritisch reflecteren over handelen en beslissen in (ortho) pedagogische contexten en dit vertalen in adequate oplossingen die getuigen van een actieve houding ten aanzien van het eigen probleemoplossend handelen (met permanente kennisontwikkeling en levenslang leren als uitgangspunt).
- 10 Hedendaagse probleemdefinities en (ortho)pedagogische contexten analyseren en duiden vanuit verschillende theoretische referentiekaders waarbij de resultaten geïnterpreteerd en gepresenteerd worden in een uitgewerkt (ortho)pedagogisch handelingsplan.

Creditcontractvoorwaarde

Toelating tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is mogelijk mits gunstige beoordeling van de competenties

Examencontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via examencontract gevolgd worden

Didactische werkvormen

Groepswerk, Werkcollege, Hoorcollege

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

Dit opleidingsonderdeel gaat uit van verantwoord gebruik van generatieve artificiële intelligentie (GAI). Tijdens de lessenreeks wordt toegelicht wat hieronder verstaan wordt.

Studiemateriaal

Type: Syllabus

Naam: Orthopedagogische Diagnostiek, Handelingsplannen en Methoden
Richtprijs: € 30
Optioneel: nee
Taal : Andere
Beschikbaar via studentenvereniging : Ja

Type: Slides

Naam: Orthopedagogische Diagnostiek, Handelingsplannen en Methoden
Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding
Optioneel: nee
Taal : Nederlands
Beschikbaar op Ufora : Ja
Online beschikbaar : Ja

Referenties

- De Bruyn, E. & Ruijsenaars, A. (2015). *De diagnostische cyclus in de praktijk*. Leuven – Voorburg: Acco.
- Pameijer, N. & van Beukering, J. (2005). *Handelingsgerichte diagnostiek*. Leuven – Voorburg: Acco.
- Pameijer, N. & vanLaar-Bijman, E. (2007). *Een handreiking voor orthopedagogen en psychologen werkzaam in de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking*. Den Haag: Uitgeverij Lemma.
- Rapp, R.C., Vandennoortgate, W., Broekaert, E. & Vanderplasschen, W. (2014). The efficacy of case management with persons who have substance abuse problems: A three level meta-analysis of outcomes. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 82*(4), 605-618.
- Rowaert, S., Vandeveldde, S., Audenaert, K., & Lemmens, G. (2019). Familieondersteunende groepen voor familieleden van (ex-)geïnterneerde personen. *Systeemtherapie, 31*(4), 242-253.
- Saleebey, D. (2006). *The Strengths perspective in social work practice*. Boston: Pearson Education
- Vanderplasschen, W., Vandeveldde, S., Van Damme, L., Claes, C. & De Pauw, S. (2017). *Orthopedagogische werkvelden in beweging: Recente evoluties en veranderingen in Vlaanderen*. Antwerpen – Apeldoorn: Garant.
- Van de Siepikamp, P. (2005). *Gentle Teaching: een weg van hoop voor mensen met bijzondere kwetsbaarheden*. Soest: Uitgeverij Nelissen, 15-24 + 57-74.
- Wittouck, C., Aga, N., Rowaert, S., Van Roeyen, S., Audenaert, K., Vanderplasschen, W., Vandeveldde, S., Vander Laenen, F., & Vander Beken, T. (2019). Naar sterktegerichte, multidisciplinaire strategieën voor personen met een psychiatrische problematiek die strafbare feiten hebben gepleegd. *Fatik, 36*(164), 4-13

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

- Interactieve ondersteuning via Ufora.
- Op afspraak fysiek of via MS Teams. Gelieve een mail te sturen naar: Sara.Rowaert@UGent.be

Evaluatiemomenten

periodegebonden en niet-periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Schriftelijke evaluatie met open vragen

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Schriftelijke evaluatie met open vragen

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Werkstuk

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is mogelijk

Toelichtingen bij de evaluatievormen

De opdracht (uitwerken van een vastgelopen casus) wordt geëvalueerd op basis van presentatie groepswork en het groepsverslag.
Feedback bij de niet-periodegebonden evaluatie: één moment in het midden van het semester voorzien (mondeling), bij presentatie groepswork (mondeling) + net voor de start van de examens (schriftelijk)

(Goedgekeurd)

Feedback periodegebonden evaluatie wordt gegeven op de voorziene feedbackdag na de examenperiode.

Eindscoreberekening

Een combinatie van periodegebonden evaluatie (60%) en niet-periodegebonden evaluatie (40%).

Wanneer men niet deelneemt aan de evaluatie van één of meer onderdelen kan men niet meer slagen voor het geheel van het opleidingsonderdeel en wordt het eindcijfer teruggebracht tot het hoogste niet-delibereerbare cijfer (7/20) indien het eindcijfer hoger ligt. Wanneer men minder dan 10/20 heeft voor minstens één van de onderdelen kan men niet meer slagen voor het geheel van het opleidingsonderdeel. Indien de eindscore toch een cijfer van tien of meer op twintig zou zijn, wordt dit teruggebracht tot het hoogste niet-geslaagd cijfer (nl. 9/20).

Deelresultaten waarop de student minstens de helft van de punten verworven heeft, kunnen overgedragen worden naar een volgende examenperiode binnen hetzelfde academiejaar.

Deelresultaten worden nooit afgerond.

Faciliteiten voor werkstudenten

In samenspraak tussen lesgever en student. Gelieve hiervoor te mailen naar: Sara.

Rowaert@UGent.be